

Oponentský posudek diplomové práce Marie Maryškové Specifické potřeby žáka s ADHD na 1. stupni ZŠ

Vzhledem k vysokému nárůstu počtu žáků s poruchou ADHD považují téma, které Marie Maryšková pro svou diplomovou práci zvolila, za velice důležité a potřebné.

V úvodu autorka velice přehledně a důkladně seznamuje s logickou strukturou své diplomové práce. V první kapitole je uveden přehled pojmů, jimiž byla porucha od 50. let 20. století označována. I v kapitolách následujících, zabývajících se příčinami vzniku ADHD, projevy, diagnostikou i legislativou s poruchou související, diplomantka prokázala schopnost pečlivé práce s prameny. Důkladně zpracovaná je i kapitola zaměřená na Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání a na to, jak jsou v něm stanoveny podmínky vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Kapitulu vhodně doplňují ukázky, jak je v konkrétních Školních vzdělávacích programech k těmto speciálním vzdělávacím potřebám přihlíženo. Velmi dobře je zpracována i kapitola Žák s ADHD na 1. stupni ZŠ.

Těžiště diplomové práce je v její druhé polovině, kde autorka uvádí konkrétní náměty pro efektivní práci žáka s ADHD ve všech třech složkách předmětu český jazyk, a to ve složce jazykové, komunikační a slohové i literární. Autorka uvádí protikladná tvrzení na s. 45 a na s. 49. S. 45: *Téměř všechny děti s ADHD mají zhoršené grafomotorické schopnosti, měly by proto psát co nejméně. Psaní je pro ně příliš jednotvárná činnost vyžadující velkou dávku pozornosti.* S. 49: *Pro děti s ADHD je důležité, aby psaly co nejčastěji.* Při obhajobě by diplomantka měla svá protikladná tvrzení vysvětlit. Na s. 52 v odstavci, kde se píše o nácvičku pravidel pravopisu, autorka uvádí, že si děti mohou zakládat vlastní portfolio gramatických pravidel. Také na s. 57 se v souvislosti s pravopisem píše o gramatických pravidlech. Při obhajobě by mělo vyjít najevo, zda je autorce jasný rozdíl mezi pravopisem a gramatikou.

Na s. 55 autorka uvádí, že *při nácvičku pravopisu vyjmenovaných slov se žák často dostává do situací, kdy je nucen řešit problém.* Rozhodování, zda napsat i, í/ y, ý, však není problémovým úkolem, pokud žák zná algoritmus, tedy cestu řešení. Je to podle doplňovaného jevu jen více či méně obtížný úkol. Za problémový úkol považujeme takový, kdy žák musí samostatně objevit cestu k řešení. Je ovšem pravda, že kompetence k řešení problémů v tomto tematickém celku naplňována být může. Záleží však na tom, jaké typy pravopisných úkolů učitel žákům předkládá.

Formulačně nešťastné je tvrzení, že *„výjimku tvoří slova vyjmenovaná a slova s nimi příbuzná, v nichž se píše y, ý“.* Jde o pravidlo, nikoli o výjimku.

V kapitole zaměřené na analýzu učebnic diplomantka charakterizuje různé typy cvičení. Při obhajobě by bylo vhodné objasnit, jaké třídění typů jazykových cvičení použila.

Velmi užitečný je soubor cvičení a her pro děti s ADHD, které autorka uvádí k tematickému celku Vyjmenovaná slova. Je škoda, že autorka v rámci diplomové práce neověřila experimentálně účinnost jednotlivých typů cvičení.

V práci se vyskytují pravopisné, gramatické i stylizační chyby:

Chybná shoda a interpunkce:

S. 4: *Knih s tematikou ADHD **určené** v první řadě pedagogům, však nebylo v České republice vydáno mnoho.*

Chybná shoda:

S. 53: *Při čtení se potřebují děti s hyperaktivitou slyšet, čtou si polohlasně, aby lépe **porozuměli** textu.*

Chybějící čárka v souvětí:

S. 6: *...uvádí algoritmus nácviku pravopisu i/y po obojetné souhlásce uvnitř slov, kompetence, které si žák tímto učivem rozvíjí_ a pomůcky i materiály využitelné při hodinách Českého jazyka a literatury...*

S. 18: *Děti mají problémy s jednoduchou samoobsluhou_ jakou je zapínání knoflíků, zavazování tkaniček, jedení příborem, oblékání.*

S: 18: *Vzhledem k tomu, že mají nedostatečně uvolněnou ruku_ je pro děti s ADHD obvyklé pomalé, neúhledné, neuspořádané a nečitelné písmo.*

S: 25: *Aby se dítěti ulehčil nástup do školy, je zapotřebí s ním během roku, kdy probíhá odklad_ intenzivně pracovat.*

S. 44: *Práce s dětmi, které mají samotné ADHD_ je velice namáhavá, ale pokud tyto děti trpí i nějakou ze specifických poruch učení, je práce s nimi ještě obtížnější.*

S. 57: *Aktivní zapojení ve vyučovacím procesu prokazují děti s ADHD_ pokud pracují s již výše zmíněnými výukovými programy, jejichž náplní je v daném případě výuka vyjmenovaných slov.*

Nadbytečná čárka:

S. 10: *Z důvodu dědičnosti po mužské linii a větší náchylnosti na poškození během prenatálního vývoje, se ADHD vyskytuje více u chlapců než dívek.*

S. 40: *Před přípravou IVP je pro učitele vhodné, setkat se se zákonnými zástupci integrovaného dítěte.*

Chyby v jevech pravopisu lexikálního:

S. 10: *...stěžuje tak edukační proces...*

S. 20: *...což stěžuje výuku čtení a psaní.*

Nevhodné rozdělení číslice a značky pro procenta na dvě různé řádky – s. 10, s. 22.

Velká písmena:

Není důvod, proč psát předmět český jazyk a literatura s velkým písmenem Č. (Chyba se opakovaně vyskytuje v celé práci.)

Chyby morfologické:

S. 25: *Tyto děti však často nechápou, že udělaly něco špatně a **neví**, z jakého důvodu je ostatní odsuzují.*

S. 60: *Žáci s ADHD vzhledem k **jejich** poruše mívají obtíže ještě větší a častější.*

Diplomovou práci považuji za zdařilou a doporučuji ji k obhajobě.

Navržená klasifikace: velmi dobře

Plzeň 22. května 2012

PaedDr. Jana Vejvodová, CSc.

oponentka diplomové práce